

Bolniki s kroničnimi napredovalimi rakavimi in nerakavimi obolenji bodo vključeni v PO glede na oceno 6 do 12 mesečno prognozo ali manj *preživetja*: ko je bolezen dokazano močno napredovala in/ali je zmanjšan vnos hrane (izguba teže >10% tel. teže) in poslabšan funkcijski status. Cilj obravnave je celosten pristop pri preprečevanju in lajšanju težav in ne zdravljenje bolezni.

1.1 Kriteriji za kronične nerakave neozdravljive bolezni v napredovalem obdobju

1.1.1 Respiratorna odpoved

1) Primarni dejavniki:

- Dispneja v mirovanju
- Napredovala pljučna bolezen z eno ali več hospitalizacijami v zadnjem letu zaradi infekcij dihal ali respiratorne odpovedi
- Sposobnost gibanja le krajše razdalje
- Hipoksija v mirovanju ob dodatku kisika v vdihanem zraku
 - pO₂ je enak ali < 55mm Hg ob dodanem kisiku
 - O₂ saturacija enaka ali < 88% ob dodanem kisikuali hiperkapnija: pCO₂ enak ali < 50mm Hg

2) Sekundarni dejavniki:

- FEV1 po bronhodilatatorju <30% od pričakovanega
- Zmanjšan FEV1 ob serijskem testiranju
- Izguba teže >10% telesne teže v šestih mesecih
- Dokumentiran cor pulmonale ali desno-srčna odpoved zaradi napredovale pljučne bolezni

1.1.2 Srčna odpoved

1) Primarni dejavniki:

- Simptomi ponavljajoče srčne odpovedi ali angina v mirovanju, ali neugodje že ob najmanjši aktivnosti (NYHA IV)
- Doseženo izčrpano optimalno zdravljenje z diuretiki in vazodilatatorji (ACE inhibitorji)

2) Sekundarni dejavniki:

- Iztisna frakcija je enaka ali < 20%
- Simptomatske aritmije
- Zastoj srca v preteklosti in reanimacija
- Nerazložena sinkopa
- Kardiogena možganska embolija, npr.: embolični CVI srčnega izvora
- HIV

1.1.3 Demenca

- Stopnja napredovanja demence po FAST (glej prilogo 1) stopnja 7-C:
 - Nezmožnost hoje, se ne more obleči ali umiti brez pomoči
 - Inkontinenca urina in blata
 - Ne zmore govoriti več kot šest razumljivih besed na dan
- Resno komorbidno stanje v zadnjih šestih mesecih
 - Aspiracijska pljučnica
 - Pielonefritis
 - Septikemija
 - Multipli dekubitusi stopnje 3 ali 4
 - Povišana telesna temperatura tudi po antibiotiku
- Nezmožnost za primeren vnos hrane in tekočin za vzdrževanje življenjskih funkcij

- Če je nameščena nazogastrična sonda:
 - Izguba telesne teže >10% v zadnjih 6 mesecih
 - Serumski albumin <2.5g/L

1.1.4 Jetrna odpoved

1) Primarni dejavniki:

- »End-stage« ciroza (ko ni kandidat za transplantacijo)
- PČ > 5sec ob več kontrolah ali INR >1,5 in serumski albumin <2,5/dl
- Vsaj eno od naštetega:
 - Ascites kljub terapiji
 - Spontani peritonitis
 - Hepatorenalni sindrom
 - Hepatična encefalopatija kljub terapiji
 - ponovitve varikoznih krvavitev

2) Sekundarni dejavniki:

- Napredovala slaba prehranjenost
- Izguba mišične mase
- Nadaljevanje alkoholizma
- Primarni rak jeter
- HBs Ag pozitiven

1.1.5 Ledvična odpoved

1) Primarni dejavniki:

- Kronična ledvična odpoved; ni kandidat/ka za dializo, ali je prenehal/a z dializo
- Kreatininski klirens < 10ml/min (za diabetike < 15ml/min) in serumski kreatinin >8,0mg/dl (za diabetike >6,0mg/dl)
- Znaki in simptomi povezani z ledvično odpovedjo
 - Uremija: nausea, pruritus, zmedenost ali nemir
 - Oligurija <400ml/24h
 - Neukrotljiva hiperkalemija
 - Uremični perikarditis
 - Hepatorenalni sindrom
 - Neukrotljiva obremenitev s tekočino

2) Sekundarni dejavniki:

- Mehanska ventilacija
- Maligno obolenje na drugih organih
- Kronična pljučna bolezen
- Napredovala srčno ali jetrno obolenje
- Sepsa
- Imunosupresivi, HIV
- Kaheksija ali albumin <3,5g/dl
- Starost nad 75 let
- Trombociti <25.000
- GIT krvavitve
- Diseminirana intravaskularna koagulacija

1.1.6 Možganska kap in koma

- *Kronična faza z vsaj enim od naštetega:*

- Starost >70 let
 - Demenca stopnje po FAST >7
 - Karnovsky enak ali < 50%
 - Slab prehranski status
- *Akutno obdobje po CVI:*

1) Primarni dejavniki

- Koma ali persistentno vegetativno stanje
- Na tretji dan kome vsaj štirje dejavniki od naštetih:
 - Nenormalen odgovor možganskega debla
 - Nezmožnost verbalnega odgovora
 - Odsotna reakcija na bolečino
 - Serumski kreatinin zvišan
 - Nezmožnost vzdrževanja hranjenja in vnosa tekočin za vzdrževanje življenja

2) Sekundarni dejavniki

- Aspiracijska pnevmonija
- Infekcija zgornjega urotrakta (pielonefritis)
- Sepsa
- Razjede zaradi pritiska stopnje 3 ali 4
- Povišana telesna temperatura po antibiotiku

1.1.7 ALS – Amiotrofična lateralna skleroza

- A. Zmanjšanje funkcionalnosti po Karnovskem <70%
- B. Odvisnost od pomoči pri vsaj dveh ali več vsakodnevnih opravilih (pomičnost, kontinenca, hranjenje, oblačenje, umivanje)

1. Kritično zmanjšana kapaciteta dihanja z vsem naštetim v zadnjih 12 mesecih:

- Vitalna kapaciteta enaka ali manjša od 30% od normalne (če je znana)
- Dispneja v mirovanju
- Potreba po dodanem kisiku v mirovanju
- Bolnik odklanja umetno ventilacijo, zunanja mehanska ventilacija uporabljena le za izboljšanje udobja.

2. Hitro napredovanje boleznin in kritično zmanjšanje prehranjenosti

a. Hitro napredovanje boleznin z vsem naštetim v zadnjih 12 mesecih:

- Proces boleznin od neodvisne pomičnosti do invalidskega vozička in nepomičnosti iz postelje
- Proces boleznin od normalne pogovornosti do težko razumljivega govora
- Proces boleznin od uživanja normalne do kašaste diete
- Proces boleznin od neodvisnosti v vseh vsakodnevnih aktivnostih do potrebe za pomoč v vseh vsakodnevnih aktivnostih

b. Kritično poslabšanje prehranjenosti v vsem naštetem v zadnjih 12 mesecih:

- Per os prehrana ne zadostuje za vzdrževanje življenja
- Zgubljanje telesne teže
- Dehidracija ali hipovolemija
- Odsotnost umetne metode hranjenja za vzdrževanje življenja

3. Hitro napredovanje ALS in zapletov z enim ali več od naštetega v zadnji 12 mesecih:

- Ponavljajoče aspiracijske pljučnice (z ali brez hranjenja po sondi)
- Infekcija zgornjih sečil
- Sepsa
- Ponavljajoča povečana telesna temperatura kljub antibiotiku
- Rane od pritiska 3. ali 4. stopnje

1.1.8 HIV/AIDS

Prisotnost A - C:

- A. Funkcionalni status po Karnovskem ali PPS: <50% za HIV stanje
- B. Odvisnost od pomoči v dveh ali več vsakodnevnih aktivnostih
- C. CD4+ <25 celic/ml, ali vztrajanje virusov >100 000 kopij/ml (2 ali več esejev z vsaj enomesečnim presledkom)

Prisotni eden ali več kriterijev od 1 -9:

1. CNS limfom
2. Hujšanje, izguba vsaj 10% ali več telesne teže
3. MAC bakteriemija
4. Progresivna multifokalna levkoencefalopatija
5. Sistemske limfome z anpredovalo HIV boleznijo in delni odgovor na kemoterapijo
6. Visceralni kaposi sarkom, ki ne odgovori na terapijo
7. Ledvična odpoved, brez dialize
8. Infekcija s kriptosporo
9. Toxoplazmoza, neodzivna na terapijo

Sekundarni kriterij:

10. Kronična diareja vsaj eno leto ali več, znižan serumski albumin
 11. Aktivno uživanje drog
 12. Starost nad 50 let
 13. Neodzivnost ali rezistenca na antivirusna zdravila
 14. Napredovali AIDS-demenca kompleks
 15. Napredovala jetrna bolezen
- Povišana telesna temperatura po antibiotiku